Wikipedia

Pagsasao a Habanes

Ti **Pagsasao a Habanes**[1] ti pagsasao dagiti tattao a Habanes iti tengnga ken daya a paset ti puro ti Java, iti Indonesia. Adda pay sumagmamano a kagimongan dagiti agsasao iti Habanes iti amianan a pantar ti laud a Java. Isu ti agtutubo a pagsasao ti nasurok 75 000 000 a katao.

Paset ti pamilia nga Austronesio ti Habanes, ket adda kainaigan daytoy iti Indones ken dadduma pay a karuay ti Malayo. Agsasao pay iti Indones ti kaadduan nga agsasao iti Habanes para kadagiti panggep nga opisial ken komersial ken iti komunikasion kadagiti di Habanes nga Indones.

Iti ruar ti Indonesia, adda sumagmamano a sangkaarrubaan nga agsasao iti Habanes kadagiti pagilian a kas iti Malaysia ken Singapur. Iti Surinam, adda dagiti Habanes ti puonna nga agsasao iti kreol a nagtaud itoy a pagsasao. Kangrunaan a masarakan dagiti agsasao ti Habanes iti Malaysia iti Selangor ken Johor.

Habanes	
ꦧꦱꦗꦮ (Basa Jawa)	
Rehion	Java (Indonesia) Peninsular a Malaysia Surinam Baro a Caledonia
Patubo a mangisasao	85 a riwriw (senso idi 2000)
Pamilia	Austronesio ▪ Malayo-Polinesio ▪ Nuklear a Malayo Polinesio ▪ **Habanes**
Panagsurat	Alpabeto a Habanes (saan a nasken a mapili) Alpabeto a Pegon (panagusar iti relihion) Latin (sapasap)
Kodkodigo ti pagsasao	
ISO 639-1	jv (https://www.loc.gov/standards/iso639-2/php/langcodes_name.php?iso_639_1=jv)
ISO 639-2	jav (https://www.loc.gov/standards/iso639-2/php/langcodes_name.php?code_ID=214)
ISO 639-3	Agdumaduma: jav – Habanes jvn – Karibe a Habanes jas – Baro a Caledonia a Habanes osi – Osing

Pakauna

Ti Habanes ket paset ti Sundiko a sub-sanga ti Lauden a Malayo-Polinesio (maawagan pay iti Hesperonesiano) a sanga ti Malayo-Polinesio a sub-pamilia ti pamilia nga Austronesiano. Nasinged ti kainaigan daytoy iti Malay, Sundanes, Madures, Balines, ket addaan met daytoy iti nakapkapsut a kainaigan kadagiti pagsasao ti Sumatra, Borneo, ken ti Filipinas. Masasao ti Habanes iti Tengnga ken Daya a Java, pati pay iti amianan a pantar ti Laud a Java. Pangkurditan a pagsasao met daytoy iti Madura, Bali, Lombok, ken iti deppaar ti Sunda iti Laud a Java. Pagsasao ti naarian a korte daytoy iti Palembang, Abagatan a Sumatra, ingga a binusor dagiti Olandes ti palasioda idi maika-18 a siglo. Mabalin a bigbigen ti Habanes kas maysa kadagiti klasiko a pagsasao iti lubong ta addaan daytoy iti dakkel a kurditan a manappat iti nasurok sangapulo ket dua a siglo. Binglayen dagiti eskolar ti ebolusion ti Habanes iti uppat a paset:

- Taga-ugma a Habanes, sipud iti maika-9 a siglo
- Akintengnga a Habanes, sipud iti maika-13 a siglo
- Baro a Habanes, sipud iti maika-16 a siglo
- Moderno a Habanes, sipud iti maika-20 a siglo (saan a kadawyan a maar-aramat daytoy a pannakaidasig)

Maisursurat ti Habanes iti naisuratan a Habanes, naisuratan nga Arabo-Habanes, naisuratan nga Arabo (nabaliwan para iti Habanes), ken iti naisuratan a Latin.

`tes` – Tenggeres
`kaw` – Daan a Habanes

Ti Habanes ket Austronesio a pagsasao nga addaan iti kaaduan nga agtutubo nga agsasao nupay saan nga opisial daytoy iti sadinoman. Sasawen ken maawatan daytoy ti agarup 85-riwriw a tattao. Di nakurang ngem 45% ti dagup a populasion ti Indonesia ti addaan iti poon a Habanes wenno agnanaed iti lugar a kaaduan a pagsasao ti Habanes. Lima iti innem a pangulo ti Indonesia sipud idi 1945 ti Habanes ti addaan iti poon a Habanes. Isu ngarud nga addaan iti Habanes iti dakkel nga impluensia iti ebolusion ti Indones, ti nailian a pagsasao ti Indonesia ken maysa a moderno a dialekto ti Malay.

Addaan iti tallo a kangrunaan a dialekto ti moderno a Habanes: Tengnga a Habanes, Daya a Habanes, ken Laud a Habanes. Adda lugar ti dialekto sipud iti Banten iti lauden amin ti Java ingga iti Banyumangi, iti akindaya amin a suli ti puro. Amin a dialekto ti Habanes ket addaan iti sumurok-kumurang a pada a panagkinnaawatan.

Dagiti nagibasaran

1. Rubino, Carl Ralph Galvez (2000). "Habanes". *Ilocano Dictionary and Grammar: Ilocano-English, English-Ilocano*. University of Hawaiʻi Press. p. 210. ISBN 978-0-8248-2088-6.